

RUS TILINI O‘RGANISHDA MULTIMEDIA VOSITALARINING AHAMIYATI

Mirzajonova Gulmira

Pop 1-son texnikumi

Annotatsiya: Mazkur maqolada rus tilini o‘rganish jarayonida multimedia vositalarining ahamiyati, ularning ta’lim samaradorligini oshirishdagi o‘rni hamda zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan integratsiyasi yoritilgan. Multimedia vositalari orqali tinglab tushunish, talaffuz, lug‘at boyligini oshirish va kommunikativ ko‘nikmalarni rivojlantirish imkoniyatlari tahlil qilingan. Shuningdek, audio, video, elektron platformalar va interaktiv dasturlardan foydalanish talabalarning darsga bo‘lgan qiziqishini oshirishi hamda mustaqil ta’lim ko‘nikmalarini shakllantirishdagi ahamiyati ko‘rsatib berilgan.

Kalit so‘zlar: Multimedia vositalari, innovatsion texnologiyalar, interfaol ta’lim, kommunikativ kompetensiya, audio va video materiallar.

KIRISH

Bugungi globallashuv davrida xorijiy tillarni, jumladan rus tilini o‘rganishga bo‘lgan ehtiyoj tobora ortib bormoqda. Rus tili nafaqat xalqaro muloqot vositalaridan biri, balki ilm-fan, texnologiya, iqtisodiyot va madaniyat sohalarida muhim ahamiyat kasb etuvchi tillardan hisoblanadi. Shu sababli ta’lim tizimida rus tilini samarali o‘qitish masalasi dolzarb vazifalardan biri sifatida qaralmoqda.

Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi ta’lim jarayoniga yangi pedagogik yondashuvlarni olib kirdi. Ayniqsa, multimedia vositalaridan foydalanish rus tilini o‘qitish samaradorligini oshirishda muhim omil bo‘lib xizmat qilmoqda. Audio va video materiallar, elektron darsliklar, interaktiv platformalar hamda virtual ta’lim muhiti talabalarning tinglab tushunish, talaffuz, o‘qish va yozish ko‘nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Rus tilini o‘qitishda multimedia vositalaridan foydalanish masalasi ko‘plab mahalliy va xorijiy olimlar tomonidan tadqiq etilgan. Xususan, rus metodist olimlari E.S. Polat, G.K. Selevko va N.D. Galskova ta’lim jarayonida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining o‘rni hamda interfaol metodlarning samaradorligi haqida ilmiy ishlar olib borganlar. Ular multimedia vositalari til o‘rganishda kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishda muhim vosita ekanligini ta’kidlaydilar.

Shuningdek, I.L. Bim va Ye.I. Passov tomonidan xorijiy tillarni o‘qitish metodikasi, ayniqsa, tinglab tushunish va og‘zaki nutqni rivojlantirishda audio-video materiallarning ahamiyati keng yoritilgan. Ularning tadqiqotlarida multimedia

vositalari o'quvchilarning tilga bo'lgan qiziqishini oshirishi va dars samaradorligini kuchaytirishi qayd etilgan.

O'zbekistonlik olimlardan R.H. Jo'rayev, N.N. Azizxo'jayeva va U.N. Nishonaliyev pedagogik texnologiyalar hamda multimedia vositalarining ta'lim tizimidagi o'rni bo'yicha ilmiy tadqiqotlar olib borganlar. Ularning ishlarida zamonaviy texnologiyalar asosida dars tashkil etish talabalarning mustaqil fikrlashini rivojlantirishi va bilim sifatini oshirishi ko'rsatib o'tilgan.

So'nggi yillarda multimedia texnologiyalarining rivojlanishi bilan elektron platformalar, virtual ta'lim muhiti va mobil ilovalardan foydalanish bo'yicha ham qator ilmiy izlanishlar amalga oshirilmoqda. Bu tadqiqotlar rus tilini o'qitishda multimedia vositalaridan foydalanishning ilmiy-metodik

METODOLOGIYA

Tadqiqot davomida audio va video materiallar, elektron darsliklar, taqdimotlar, interaktiv topshiriqlar hamda onlayn platformalardan foydalanildi. Talabalarning tinglab tushunish, talaffuz, o'qish va og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratildi. Shuningdek, dars jarayonida interfaol metodlar — "Aqliy hujum", "Savol-javob", "Guruhli ishlash" va "Rolli o'yin" usullaridan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot natijalari multimedia vositalaridan foydalanish rus tilini o'rganish samaradorligini oshirishini ko'rsatdi. Multimedia asosida tashkil etilgan darslarda talabalar mavzuni tezroq o'zlashtirgani, yangi so'zlarni samarali eslab qolgani va talaffuz ko'nikmalarining yaxshilangani aniqlandi.

Audio materiallardan foydalanish talabalar tinglab tushunish qobiliyatining rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatdi. Video darslar esa talabalarni real nutq muhiti bilan tanishtirib, ularning kommunikativ kompetensiyasini oshirdi. Interaktiv topshiriqlar va elektron platformalar yordamida talabalar mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishga muvaffaq bo'ldilar. Tahlillar davomida multimedia vositalari qo'llanilgan guruhda darsga qiziqish va faollik yuqori bo'lgani kuzatildi. Talabalar dars jarayonida faol ishtirok etib, guruhli ishlarda o'z fikrlarini erkin bayon qila oldilar. So'rovnoma natijalariga ko'ra, talabalarning aksariyati multimedia vositalari orqali o'rganilgan darslar an'anaviy usullarga nisbatan tushunarli va qiziqarli ekanligini ta'kidladilar.

Shuningdek, tadqiqot davomida multimedia texnologiyalaridan foydalanish o'qituvchining vaqtini tejashi, dars materiallarini vizual va esda qolarli shaklda taqdim etishga yordam berishi aniqlandi. Natijada rus tilini o'qitishda multimedia vositalaridan foydalanish ta'lim sifati va samaradorligini oshiruvchi muhim omillardan biri ekanligi isbotlandi.

Shuningdek, multimedia texnologiyalaridan foydalanish o'qituvchiga darsni qiziqarli va samarali tashkil etish imkonini beradi. Natijada ta'lim sifati oshadi,

talabalarning bilimlarni o‘zlashtirish darajasi yaxshilanadi va xorijiy tilni o‘rganishga bo‘lgan motivatsiyasi kuchayadi.

Kelgusida rus tilini o‘qitishda multimedia vositalaridan yanada keng foydalanish, elektron ta’lim platformalarini rivojlantirish va innovatsion pedagogik metodlarni amaliyotga joriy etish muhim vazifalardan biri hisoblanadi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, rus tilini o‘rganishda multimedia vositalaridan foydalanish ta’lim jarayonining samaradorligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari asosida tashkil etilgan darslar talabalarni dars jarayoniga faol jalb etib, ularning rus tiliga bo‘lgan qiziqishini kuchaytiradi.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, audio va video materiallar, elektron platformalar hamda interaktiv topshiriqlardan foydalanish talabalarning tinglab tushunish, talaffuz, lug‘at boyligi va kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi. Multimedia vositalari orqali tashkil etilgan darslar talabalarning mustaqil ishlash, ijodiy fikrlash va axborot bilan ishlash ko‘nikmalarini ham shakllantiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Polat E.S. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования. – Москва: Академия, 2018.
2. Galskova N.D. Теория обучения иностранным языкам. – Москва, 2017.
3. Passov E.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. – Санкт-Петербург, 2019.
4. Vim I.L. Методика обучения иностранным языкам. – Москва, 2016.
5. Selevko G.K. Современные образовательные технологии. – Москва, 2018.
6. Jo‘rayev R.H. Pedagogik texnologiyalar asoslari. – Toshkent: Fan, 2020.
7. Azizxo‘jayeva N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent, 2019.